

Luonnos hallituksen esitykseksi paikallisen sopimisen edistämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta työryhmän mietinnöstä, johon sisältyy hallituksen esitysluonnos paikallisen sopimisen edistämistä koskevaksi lainsäädännöksi.

Tausta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työehtosopimuslakia, työsopimuslakia, merityösopimuslakia, työaikalakia, vuosilomalakia, yhteistoimintalakia ja opintovapaalakia.

Työlainsäädännön useista säännöksistä on mahdollista nykyisin poiketa valtakunnallisten työnantaja- ja työntekijäyhdistysten välisellä työehtosopimuksella. Esityksessä ehdotetaan sopimismahdollisuuksien laajentamista siten, että jatkossa vastaava sopimismahdollisuus liittyisi myös työnantajakohtaisiin työehtosopimuksiin. Lisäksi työntekijäpuolta edustavana sopijapuolena voisi jatkossa olla myös valtakunnallisen työntekijäyhdistyksen jäsenyhdistys. Työehtosopimuslakia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että työntekijäyhdistyksen tarkoitusta arvioitaessa huomioitaisiin yhdistyksen muodollisen tarkoituksen lisäksi yhdistyksen tosiasialliset päämäärät ja toiminta. Muutoksen tarkoituksena on varmistaa, että työehtosopimuksina pidetään vain sellaisia sopimuksia, joissa sopijapuolet aidosti edustavat työnantaja- ja työntekijäpuolta.

Työehtosopimuksessa on voitu edellyttää paikallisen sopimuksen sopijapuoleksi luottamusmiestä tai muuta yksilöityä edustajaa. Kaikilla työpaikoilla tällaista edustajaa ei ole. Työehtosopimuslakiin sisällytettäisiin säännökset, joiden mukaan paikallinen sopimus voitaisiin tehdä luottamusvaltuutetun tai henkilöstön kanssa yhdessä, jos työehtosopimuksessa edellytettyä henkilöstön edustajaa ei ole eikä työehtosopimukseen ole sovittu vaihtoehtoisesta tasapuoliset sopimisedellytykset turvaavasta menettelystä, kuinka menetellään sanotun henkilöstön edustajan puuttuessa. Henkilöstön edustus määräytyisi siten ensisijaisesti työehtosopimuksen mukaan, mutta viime kädessä tasapuolisten sopimismahdollisuuksien turvaamiseksi lain nojalla. Sääntely koskisi sekä järjestäytynyttä että järjestäytymätöntä työmarkkinakenttää.

Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa myös järjestäytymättömillä työpaikoilla saisi soveltaa yleissitovan työehtosopimuksen paikalliseen sopimiseen kelpuuttavia määräyksiä.

Yleissitovan työehtosopimuksen perusteella valittu luottamusmies edustaisi järjestäytymättömillä työpaikoilla niitä työntekijöitä, jotka ovat voineet osallistua hänen valintaansa.

Työsopimuslaissa säädetyn luottamusvaltuutetun asemaa parannettaisiin siten, että jos tämä tekee henkilöstön edustajana paikallisia sopimuksia, työnantajan olisi edistettävä tämän osaamiseen ja työpaikan toimintaympäristön tuntemukseen liittyviä valmiuksia siinä määrin kuin se on tarpeen henkilöstön edustajan tehtävän hoitamiseksi.

Työehtosopimusten sopijapuolta ja henkilöstön edustajaa koskevat muutokset eivät koskisi julkista sektoria valtiota lukuun ottamatta.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 12.4.2024. Ruotsin kielellä toimitettavien lausuntojen lausuntoaika päättyy 23.4.2024.

Valmistelijat

Lisätietoja antavat:
hallitusneuvos Nico Steiner, puh. 0295 049 001
johtava asiantuntija Elli Nieminen, puh 0295 047 056
erityisasiantuntija Johanna Ylitepsa, puh. 0295 064 207

Liitteet:

[HE-luonnos 29.2.2024.pdf](#)

[PSKJ eriävä mielipide työryhmän mietintöön.pdf](#)

[Huvudsakliga innehåll och paragrafer_sv.pdf](#)

Jakelu:

Akava ry
Asianajajaliitto/työoikeus-asiantuntijaryhmä
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Etelä-Suomen AVI
Itä-Suomen AVI
Kirkon työmarkkinalaitos
KT
Lapin AVI
Lounais-Suomen AVI
Länsi- ja Sisä-Suomen AVI
Metsäteollisuus ry

Oikeusministeriö
Pohjois-Suomen AVI
SAK ry
Sosiaali- ja terveysministeriö
STTK ry
Suomen Konepäälystöliitto
Suomen Laivanpäälystöliitto
Suomen Matkustajalaivayhdistys
Suomen Merimies-Unioni
Suomen Varustamot
Suomen Yrittäjät
Työtuomioistuin
VM/Valtion työmarkkinalaitos
Ålands landskapsregering

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esityksestä

Nykytila ja sen arviointi

1 luku - Asian tausta ja valmistelu

2 luku - Nykytila ja sen arviointi

Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3 luku - Tavoitteet

4 luku - Keskeiset ehdotukset

Vaikutukset ja muut toteuttamisvaihtoehdot

4.2 luku - Vaikutukset

5 luku - Muut toteuttamisvaihtoehdot

Pykälät ja säännöskohtaiset perustelut

Työsopimuslaki

2 luvun 7a § - Yleissitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopiminen

13 luvun 3 § - Luottamusvaltuutettu

13 luvun 7§ - Poikkeaminen työehtosopimuksella

13 luvun 8 § - Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

Työaikalaki

18 § - Työajan enimmäismäärä

34 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

35 § - Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

36 § - Yleissitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopimus

Vuosilomalaki

30 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

31 §- Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

Opintovapaalaki

13 a §

Yhteistoimintalaki

38 § - Sopimisoikeus

Työehtosopimuslaki

1 §

5a §

Merityösopimuslaki

2 luvun 6a § - Yleissitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopiminen

13 luvun 9 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

13 luvun 10 § - Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Huomionne suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä koskevasta asiasta

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Huomionne voimaantulo- ja siirtymäsäännöksistä

Steiner Nico
Työ- ja elinkeinoministeriö

Nieminen Elli
Työ- ja elinkeinoministeriö